

VAN OUDSBERGEN

De prioriteiten van Natuurpunt
voor de verkiezingen in 2024

Verkiezingsmemorandum 2024 van Natuurpunt voor Oudsbergen

Nu moet het gebeuren

Nog nooit zijn het klimaat en de natuur zo nadrukkelijk aanwezig op de publieke fora als vandaag!
Tijd om eens toekomstgericht te denken en te handelen: er staat immers heel veel op het spel, ook lokaal!
Hoe langer we talmen, hoe groter de maatschappelijke kost zal zijn.

Lokaal worden er meerdere initiatieven genomen, maar we zijn ervan overtuigd dat er nog sterke initiatieven genomen kunnen worden.

De gemeente Oudsbergen trad toe tot het burgemeestersconvenant voor klimaat en energie 2030. Hiermee is de gemeente het engagement aangegaan om de CO₂ uitstoot op haar grondgebied met 40 % te doen verminderen tegen 2030 (mitigatie) en de gemeente weerbaar te maken tegen de gevolgen van de klimaatverandering (adaptatie). Bij de toetreding tot het burgemeestersconvenant 2030 werd bepaald dat er een actieplan voor duurzame energie en klimaat (SECAP) opgesteld dient te worden. Dit bestaat uit een nulmeting, risico- en kwetsbaarheidsanalyse en het gemeentelijke klimaatactieplan. De gemeente Oudsbergen diende in 2020 dit actieplan in.

De Verenigde Naties riepen 2020-2030 uit tot het decennium van ecosysteemherstel. In deze periode moeten we de curves ombuigen: de jaarlijkse broeikasgasuitstoot moet de komende jaren drastisch zakken om een op hol geslagen klimaat te vermijden. In alle sectoren: naast energie ook industrie, transport, landbouw en huishoudens. Elk tiende van een graad telt. Een volledige omschakeling naar hernieuwbare energie is noodzakelijk, maar niet meer voldoende om onder de 1,5°C opwarming te blijven. Gelukkig toont de wetenschap dat we die grens wel nog halen als we het combineren met ambitieus natuurherstel en een ander voedselsysteem! Met 100 % hernieuwbare energie, 50 % van het oppervlak op land en zee voor natuur en een regeneratieve landbouw realiseren we weer een leefbare planeet.

We weten dat alle EU-lidstaten vóór 2030 natuurherstelmaatregelen moeten treffen voor tenminste 20% van de ecosystemen en vóór 2050 voor alle andere ecosystemen die hersteld moeten worden.

Werken aan een duurzame planeet lukt alleen als we er met zijn allen de schouders onder zetten. Naar aanleiding van de vorige 2 gemeenteraadsverkiezingen hebben we als Natuurpunt Oudsbergen een memorandum opgesteld en overgemaakt aan de politieke fracties. Verschillende ideeën uit ons memorandum resulteerden in initiatieven genomen door de gemeente Oudsbergen.

Bij het opstellen van dit memorandum laten we ons inspireren door de format van Natuurpunt: "Natuur in ons hart".

We hopen dat ook dit memorandum inspirerend werkt? We gaan graag met u in gesprek hoe we die samen kunnen realiseren.

Van harte

Paul Capals, voorzitter Natuurpunt afdeling Meeuwen-Gruitrode en Oudsbergen

Luc Swerts, voorzitter Natuurpunt afdeling Opglabbeek

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de gemeente Oudsbergen

Wie zijn wij?

Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode & Peer en **Natuurpunt Opglabbeek** zijn twee lokale afdelingen van Natuurpunt, waarvan méér dan 250 gezinnen in Oudsbergen lid van zijn. Onze afdelingen beheren in Oudsbergen twee natuurreservaten, Vallei van de Abeek en de Vallei van de Bosbeek, met een beheerde oppervlakte in Oudsbergen van 138 ha, respectievelijk meer dan 90 ha.

Naast natuurbeheer, wordt sterk ingezet op beleid, natuureducatie-sensibilisatie en natuurstudie.

De afdelingsbesturen zijn vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Natuurpunt Vlaanderen en Natuurpunt Limburg en werkt nauw samen met de professionele medewerkers van Natuurpunt en met een aantal organisaties. Een aantal grotere natuurherstelprojecten met Europese en Vlaamse steun zijn lopend.

Jammer genoeg zitten we met de gemeente Oudsbergen en bepaalde sectoren te weinig mee aan tafel om de natuur in onze gemeente te behouden en te verbeteren, waardoor kansen voor natuur, klimaat, recreatie en landbouw verloren gaan. Dit terwijl het beheer en behoud van natuur in alle facetten zeer belangrijk is.

Als politiek neutrale natuurvereniging willen wij bij deze onze prioriteiten overmaken voor het verbeteren van de natuur- en milieukwaliteit aan de diverse politieke fracties en aan het nieuwe gemeentebestuur voor de volgende legislatuur.

Meer info vind je in onze nieuwsbrieven en op onze websites

www.abeek.be & <https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-meeuwen-gruitrode-peer>

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-opglabbeek>.

Oudsbergen meest diervriendelijke gemeente, ook de (het) meest natuurvriendelijke gemeente(bestuur)?

Oudsbergen is de meest diervriendelijke gemeente van Vlaanderen.

Op het rapport van Gaia scoort de gemeente maar liefst 92 procent.

Op basis van meer dan zestig vragen en 10 speerpunten maakte GAIA een rangschikking op. Tot die speerpunten behoren onder andere de aanwezigheid van een schepen voor Dierenwelzijn, sensibilisering van de bevolking, een beleid rond zwerfkatten, de afwezigheid van levende dieren op markten, kermissen en braderijen en een verbod op knallend vuurwerk. Je kan die allemaal bekijken in het Actieplan Hart voor Dieren.

Die diervriendelijk is vooral gericht op huisdieren (zwerfkatten, honden, paarden, ..). Maar richt zich ook tot op beheer van en het samenleven met vrijlevende dieren (bevers en wolven).

De samenwerking met het Natuurhulpcentrum verzekert de opvang van wilde dieren in nood.

Slechts weinig gemeentes hebben een grotere oppervlakte met een groene bestemming en Europese bescherming

Liefst 36,5 % van de oppervlakte van Oudsbergen heeft een (gewestplan)bestemming natuur-, bos- of parkgebied.

Groene bestemming	ha	% opp. Oudsbergen
Bosgebieden	596	5,1%
Natuurgebieden	3285	28,2%
Natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuureservaten	297	2,6%
Parkgebieden	72	0,6%
Totaal beheerde oppervlakte bestemde natuur en bos	4250	36,5%

Van deze groene bestemmingen maakt 48 % deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk (2038 ha of 18 % van Oudsbergen).

42 % van de oppervlakte van Oudsbergen (4.939 ha) is afgebakend als Natura2000-gebied (32% als vogelrichtlijngebied en 24 % als habitatrictlijngebied).

Slechts weinig gemeenten hebben een groter aandeel beheerde natuur.

Liefst 27 % van de oppervlakte van Oudsbergen wordt (mede) beheerd voor natuur- of bosdoeleinden en heeft een goedgekeurd beheerplan.

Natuureservaten (beheerplan type 4) nemen een oppervlakte in van 494 ha of 4,2% van de oppervlakte van Oudsbergen.

Type beheerplan	Beheerder	ha	% opp. Oudsbergen
Natuurbeheerplan type 2	Agentschap voor Natuur en Bos (NAVO-schietveld)	1196	10,3%
	Natuurlijke personen en andere	47	0,4%
Natuurbeheerplan type 3	Privaatrechtelijke rechtspersonen (NP & LILA)	28	0,2%
Natuurbeheerplan type 4	Agentschap voor Natuur en Bos	176	1,5%
	Privaatrechtelijke rechtspersonen (NP & LILA)	317	2,7%
Uitgebreid bosbeheerplan	Agentschap voor Natuur en Bos	96	0,8%
	Natuurlijke personen en andere	58	0,5%
	Openbare besturen	1222	10,5%
Totaal beheerde oppervlakte natuur en bos		3141	27,0%

Natuur en landbouw zijn verweven door elkaar.

94 ha gronden in agrarisch gebied (gronden aangegeven in de verzamelingsaanvraag VLM) worden gebruikt voor natuurdoeleinden (beheerovereenkomsten VLM, beheer door natuurverenigingen).

398 ha gronden in natuurgebied worden aangegeven als cultuurgronden (landbouwgebruik en gebruiksovereenkomsten).

Landbouwgebruik in natuurbestemmingen ligt 4,2 x hoger als natuurgebruik in landbouwbestemmingen (398 ha / 94 ha)

Cultuurgronden	Landbouwgebruik (ha)	Natuurgebruik (ha)
Agrarische bestemmingen	3292	94
Groenbestemmingen	398	143

Natuur en landbouw zijn verweven met recreatie.

Naast een uitgebreid wandel-, mountainbike- en ruiternetwerk wordt een belangrijke oppervlakte ingenomen door recreatief/economisch grondgebruik voor paarden.

De Belgische Confederatie van het Paard gaf voor 2018 een aantal van 1.931, respectievelijk 357 paarden op voor de vroegere gemeenten Meeuwen-Gruitrode, respectievelijk Opglabbeek.

Voor die 2.288 paarden wordt 500 tot 750 ha van de cultuurgronden (10 – 15%) gebruikt, hoofdzakelijk in agrarisch gebied.

Neemt het gemeentebestuur van Oudsbergen binnen haar bevoegdheden en financiële mogelijkheden haar verantwoordelijkheid op voor de natuur in de gemeente?

GEMEENTE OUDSBERGEN: ONZE WENSEN

Het opnemen in de klimaatdoelstellingen van een ambitieus natuurherstel en een ander voedselsysteem is voor een groene gemeente als Oudsbergen een serieuze uitdaging!

Daarvoor is er constructief overleg en resultaatgerichte samenwerking rond natuur-, milieu- en klimaatgerelateerde dossiers nodig.

Een sterke samenwerking met de natuur- en milieubeweging om doelstellingen rond natuur, milieu en klimaat te verwezenlijken levert een grote win-win op. Natuurverenigingen, als Natuurpunt, mobiliseren burgers en hebben heel wat expertise en vrijwilligerskracht in huis om die doelstellingen professioneel en kostenefficiënt te realiseren. Ook in Oudsbergen, waar vele gezinnen lid zijn van Natuurpunt en waar ook vele vrijwilligers zich actief inzetten voor de natuur, is dit duidelijk.

Lokale verankering en betrokkenheid van leden, vrijwilligers én burgers bij het gevoerde beleid, leidt op zich tot eigenaarschap, trots en een vergroot draagvlak.

HOE REALISEREN WE DIT?

In Vlaanderen, maar ook in Oudsbergen moeten we inzetten op vijf noodzakelijke en onderling sterk verbonden transities om de biodiversiteitscrisis te keren, om grote stappen te zetten in het aanpakken van de klimaatcrisis en om te komen tot een gezond leefmilieu.

Transitie 1: Naar een robuust natuurnetwerk

Van versnipperde en geïsoleerde natuursnippers naar een robuust verbonden natuurnetwerk tot aan ieders voordeur.

Transitie 2: Naar een herwaardering van water

Van draineren, indijken en zo snel mogelijk afvoeren richting zee, naar ophouden, insijpelen en vertraagd afvoeren.

Transitie 3: Naar een duurzaam ruimtegebruik en nieuwe manier van wonen

Van een volgebouwd landschap met versnipperde bebouwing, naar woonkernen met ruimte voor natuur.

Transitie 4: Naar een regeneratieve landbouw

Van een landbouw die de omgeving uitput en vervuult naar een landbouw die heropbouwt.

Transitie 5: Naar een circulaire maatschappij

Van een regio met treurige vervuilingsrecords naar een voorloper op vlak van gezonde lucht, water en bodem.

TRANSITIE 1

NAAR EEN ROBUUST NATUURNETWERK

De natuur in Vlaanderen is slecht beschermd. Met 8% van onze oppervlakte hebben we het kleinste aandeel beschermd natuurgebied van Europa. 75% van onze wetlands zijn verloren gegaan sinds 1950.

Met meer ruimte voor natuur, grotere natuurgebieden, meer natuurverbindingen en een verhoogde kwaliteit in de natuurgebieden door de diverse milieudrukken weg te werken kunnen we de trend in positieve richting keren voor de natuur.

De Europese Commissie wil in haar (afgezwakte) natuurherstelwet dat er tegen 2030 op minstens 20 procent van de Europese oppervlakte natuurherstelmaatregelen van kracht zijn, op land én op zee. Tegen 2050 moet dat het geval zijn voor alle natuur die in slechte staat is.

Buiten de natuurgebieden moeten er ook inspanningen gedaan worden, ook al zou dat niet verplicht zijn.

Werk mee aan het herstel van onze Europees beschermde gebieden en geef uitvoering aan de Europese Natuurherstelwet.

Deze biedt een uitgelezen kans om eindelijk af te stappen van een voortdurende achteruitgang van de biodiversiteit in onze gemeente! Niet alleen de natuur, maar ook onze eigen gezondheid, onze leefomgeving en onze economie varen er wel bij!

Meer dan drie vierde van het ganse Oudsbergense grondgebied is vogelrichtlijngebied, een van de grootste en belangrijkste gebieden ter bescherming van Europees soorten, zoals Grauwe kiekendief en akker- en weidevogels in Vlaanderen!

Europees is 24 % van het grondgebied van Oudsbergen beschermd als habitatrictlijngebied, 32 % beschermd als vogelrichtlijngebied, samen 42 % Natura 2000-gebied.

Ondersteun de aankoop van terreinen door de erkende natuurvereniging(en) in habitatrictlijngebied ongeacht de gewestplanbestemming. En geef een natuurbestemming aan geheel de habitatrictlijngebieden.

Zorg voor een ambitieus natuur- en bosbeheer van de gemeentelijke eigendommen.

Doe dat in overleg met de lokale terreinbeherende verenigingen. Update de gemeentelijke (gezamenlijke) bosbeheerplannen naar beheerplannen niveau 3 en zeker naar niveau 4 in SBZ-gebieden (Europees beschermde gebieden) en in het VEN-gebieden (Vlaams Ecologisch Netwerk) en voer deze beheerplannen uit.

Herstel voort het leefgebied voor habitatrictlijnsoorten op de Grote heide Meeuwen (rand schietveld) met ondersteuning van het ANB via de investeringssubsidies natuur. De gemeente realiseert op eigen gronden in de speciale beschermingszone een project dat focust op herstel van landduinvegetaties, gradiënten van vochtige en natte heide tot structuurrijke droge heide en op exotenbestrijding. Hierdoor wordt leefgebied voor rugstreeppad, heikikker en knoflookpad hersteld.

Stuur recreatie rekening houdend met ecologische draagkracht van de gebieden.

Vergroen de woongebieden.

Tegen 2030 mag volgens het voorstel van de Europees Natuurherstelwet geen groene ruimte meer verloren gaan in steden. Tegen 2050 moet de groene ruimte toenemen. 10 procent van de hele oppervlakte van steden moet dan overdekt zijn door bomen.

Leg kleine percelen met een bloemrijk grasland en/of streekeigen struiken en bomen aan. De aanleg van kleine bosjes in woongebied geeft een boost aan de biodiversiteit. Plant meer inheemse plantsoenen en laanbomen. Creëer extra groen door de aanleg van tegeltuintjes of bloembakken in groenloze straten en door omvorming van kiezelbermen. Door kiezelbermen (verplicht) om te zetten naar grasbermen kan het hemelwater infiltreren in de bodem in plaats van op straat te blijven staan.

Zorg voor minstens 10 % kroonbedekking in woongebieden zoals opgenomen in het voorstel van Europese Natuurherstelwet.

Gebruik enkel streekeigen plantgoed, bij voorkeur “Plant van Hier”, en stimuleer inwoners ook om voornamelijk “Planten van Hier” te kiezen. Sponsor voorts (typische) planten, bloemenzaadmengsels, nest- en insectenkasten via de jaarlijkse plantenverkoop van Natuurpunt of anderen.

Oudsbergen neemt deel aan het project Ruimte voor Klimaat-Bomen. Elke winter worden er nieuwe klimaatbomen aangeplant in de woon-, werk- of leefomgeving. Op die manier vergroent de openbare ruimte.

Promoot (informeer en subsidieer) voorts natuurlijke pesticidenvrije tuinen in samenwerking met Natuurpunt, Velt of anderen en creëer zo honderden nieuwe natuurgebiedjes in de gemeente. Voor sommige soorten kan dit al voldoende zijn, voor andere soorten is een natuurlijke tuin of natuurlijk plein een belangrijke stapsteen. Ontmoedig het gebruik van pesticiden door particulieren.

Werk mee aan initiatieven van het Nationaal Hoge Kempen.

De komende jaren zullen heel wat extra investeringen worden gedaan in natuurontwikkeling en -bescherming, toerisme en recreatie, wetenschappelijk onderzoek en erfgoed binnen de gebieden die deel uitmaken van het Nationaal Park.

Zorg voor grotere meer gebufferde aaneengesloten natuurgebieden door het ondersteunen met subsidies voor aankoop in natuurgebieden en de inrichting en ontsluiting hiervan.

Voorzie subsidies voor aankoop in natuurgebieden. Geef daarbij uitvoering aan de beslissingen van gemeenteraden Opglabbeek uit 1997 en Meeuwen-Gruitrode uit 1998/1999 met daarin hun engagement om aankopen te ondersteunen, met verwijzing naar hun GNOP (Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan).

Voorzie ook subsidies voor de inrichting en ontsluiting van natuurgebieden met een goedgekeurd beheerplan. Investeer met de inkomsten van de tweedeverbljfsbelasting mee in de opruim van vervallen weekendverblijven in de natuurgebieden. Natuurherstel is van bijzonder maatschappelijk belang en dient in aanmerking te komen voor de gemeentelijke toelage als maatschappelijke project (volgens Subsidiereglement maatschappelijke projecten, goedgekeurd gemeenteraad van 17 februari 2020).

Draag ook bij aan natuurbeheer en aan grotere inrichtings- en herstelwerken. Ondersteun mee de projecten het Life Peat Pals en Wetlands (zie ook Transitie 2: Naar een herwaardering van water).

Stimuleer jeugd-, sport-, cultuurverenigingen (of groepen) om een dagje te willen helpen met beheerwerken. Geef een toelage of erkenning.

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de gemeente Oudsbergen

Realiseer met natuurverbindingen een sterk samenhangend geheel van natuur-, bos- en valleigebieden.

Werk aan functionele groenblauwe natuurverbindingen tussen bestaande natuurgebieden in Oudsbergen en richting buurgemeenten. Zie Natuurverbindingenrapport 2023 Oudsbergen van het Provinciaal Natuurcentrum: Dit rapport geeft kansen en opportuniteiten weer voor het realiseren van verbindingen tussen leefgebieden van belangrijke diersoorten. Het geeft een overzicht van de concrete gebieden die verbonden kunnen worden. Het zet aan tot samenwerking om zo de connectiviteit in het Limburgse landschap te versterken. Belangrijk voor Oudsbergen zijn verbindingen voor dieren in akker- en graslandhabitat, dieren in heidehabitat en overgangen naar heide, dieren in boshabitat, dieren van habitat gebonden aan waterlopen en poelen.

Leg houtkanten en braamstruwelen aan, onderhoud gemeentelijke kleine landschapselementen. Bescherm nog meer oude (veteraan)bomen.

Bermen zijn onderdeel van het basis ecologisch netwerk.

Pas een ecologisch verantwoord bermbeheerplan correct toe en volg het bermbeheer(plan) ook op. Hou ook rekening met fauna-elementen, niet enkel met flora: behoud en uitbreiding van vlinder- en sprinkhanen-populaties, broed- en foerageerplekken voor de door Soortenbesluit wettelijk beschermde weide en akkervogels.

Maai minder: meer gefaseerd en strooksgewijs indien mogelijk. Bermen worden bloemrijker en veel rijker aan insecten. Laat stroken staan tijdens de winter, dit is belangrijk als voedselplaats voor trekvogels en overwinteringsplaatsen voor tal van dieren (kleine zoogdieren, insecten, ...).

Maai bepaalde zones slechts om de 2 of 3 jaar. Dit houdt minder werk in en is kostenbesparend! Stimuleer via beheerovereenkomsten perceelsranden langs waardevolle bermen.

Ook waterlopen (beken en grachten) met hun valleien bepalen grotendeels de natte natuurverbindingen. Zorg samen met de watering en provincie Limburg voor een vrije vismigratie over de volledige lengte van Abeek, Soerbeek, Bosbeek, Itterbeek en zijbeken.

Zorg voor bedreigde soorten.

Zorg voor bijzondere soorten nauw verbonden met onze bebouwing. Diverse soorten uilen, huis- en boerenzwaluwen, gierzwaluwen, slechtvalken en vlermuizen, in het bijzonder laatvlieger en grootoorvlermuizen, zijn afhankelijk van menselijke bebouwing. Zorg voor nestgelegenheid en kraamplaatsen. Zorg voor een 'soortenreflex' bij de vergunningsaanvraag van elk project: ga na of soorten, hun nest- en kraamplaatsen, leefgebied, ... bedreigd worden door het project en zoek naar win-winoplossingen.

Neem in samenwerking met de terreinbeherende verenigingen maatregelen voor de Rode Lijst soorten die voorkomen in je gemeente. Laat je inspireren door de bestaande actieplannen "Gemeenten adopteren Limburgse soorten": Boskrekkel (Meeuwen-Gruitrode) en Vinpootsalamander (Opglabbeek).

Ondersteun nog meer de vele soortenbeschermingsprogramma's voor bijzonder bedreigde soorten die voorkomen in Oudsbergen: heivlinder, beekprik, boomkikker, gladde slang, heikikker, kamsalamander, de rugstreeppad, bruine kiekendief, grauwe kiekendief, akkervogels, weidevogels (grutto en wulp), vlermuizen, bever en wolf.

Zorg voor minder dierlijke verkeersslachtoffers.

Breng de knelpunten in kaart en stel een plan van aanpak op.

Ondersteun de verenigingen die zich inzetten voor paddenoverzetacties.

Investeer in bovenlokaal overleg om ontsnipperingsmaatregelen zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten en bouw voort op het bestaande netwerk.

Zorg voor eekhoornbruggen tussen bossen gescheiden door wegen.

Beperk de snelheden op sluike wegen doorheen natuurgebieden.

Ondersteun en deel het verhaal van ontsnippering van de N76 ter hoogte van de Zwarte Berg (Ecovallei).

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de gemeente Oudsbergen

Bestrijd invasieve exoten.

Werk samen met particulieren, (terreinbeherende) verenigingen, wateringeng, Vlaamse (ANB en VMM) en provinciale overheid aan de bestrijding (beheersing), van (watergebonden) invasieve en natuurbedreigende exoten (Amerikaanse vogelkers, laurierkers, trosbosbes, mahonie, reuzenbalsemien, grote waternavel, Japanse en Afgaanse duizendknoop, gevlekte dovenetel, Aziatische hoornaar, Amerikaanse rivierkreeften, blauwbandgrondel, zonnebaars, Amerikaanse hondsviis, Canadese gans, Nijlgans, muskusrat, beverrat, Chinese muntjak, wasbeer, ...).

Begin op terreinen in eigen beheer: wegbermen en bossen.

Faciliteer het leren samenleven met terugkerende wilde natuur.

Schenk aandacht aan “moeilijkere” soorten zoals vos, steenmarter, vleermuizen, everzwijn, wolf, bever, ... en voorzie een duidelijk aanspreekpunt waar inwoners terecht kunnen voor informatie en mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen. Het zijn soorten die een ecosysteem robuuster maken. Conflicten leiden tot vermindering van het draagvlak voor natuur en natuurbeleid.

Het gemeentebestuur heeft een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om de maatschappij te ondersteunen in het weer leren samenleven met wilde dieren. Zet daarom in op proactief beleid rond preventieve maatregelen (bv. plaatsen van rasters), sensibilisering, overleg, monitoring en onderzoek. Bovendien kunnen meer natuurverbindingen helpen om het wild uit de tuinen van de mensen te houden.

Zorg voor minder milieudruk op kwetsbare natuur en soorten.

Licht uit, biodiversiteit aan! Bij aanleg van fietspaden en vernieuwing van wegen lichten zoveel mogelijk uit, zeker in natuurgebieden.

Help mee aan oplossingen om de stikstofuitstoot van (landbouw)bedrijven en de depositie van stikstof in natuurgebieden fors te verminderen met een nieuw beoordelingskader voor nieuwe bedrijven en uitbreidingen, dat voldoende streng blijft vanuit het voorzichtigheidsprincipe.

Zorg mee voor een meststop in onze waardevolle natuur en bossen (in de Speciale Beschermingszones en in het Vlaams Ecologisch Netwerk zowel in de natuur- als in de bosbestemmingen vanaf 2028). Help mee aan het investeringsplan (stikstofsaneringsplan) om de schade aan onze natuur te herstellen voor de generaties na ons.

Werk mee aan een sensibilisatie van burgers en (landbouw)bedrijven om het pesticiden verbruik te beperken. Blijf zelf het goede voorbeeld geven. De gemeente Oudsbergen gebruikte in 2021 uitgedrukt in kg actieve stof 8,7 kg pesticiden.

Sensibiliseer en stimuleer de landbouw om een degelijk en duurzaam beekrandenbeheer toe te passen, om het uitlogen van meststoffen en pesticiden in de waterlopen te beperken.

Handhaaf mee het verbod van paramotoren boven vogelrichtlijngebieden (en stiltegebieden) tot 700 voet (213 m hoogte).

Geregeld worden paramotoren laag boven vogelrichtlijngebied gesignaleerd.

TRANSITIE 2

NAAR EEN GRONDIGE HERWAARDERING VAN WATER

Een klimaatrobuuste gemeente, kan dat? Ja!

Maar dan moeten we een aantal zaken met durf aanpakken. De principes van klimaatrobuust waterbeheer zijn bufferen, ophouden, infiltreren, vertraagd afvoeren, vasthouden als het kan, afvoeren als het moet. Natuurgebaseerde oplossingen.

Meer water kan in de stroomopwaartse delen van Oudsbergen opgehouden worden. Oudsbergen is een klein deel van haar vennen in de vorige eeuw verloren.

Meanderende rivieren kunnen meer water bergen en bieden veel meer afwisseling in structuur en biodiversiteit. De gemeente Oudsbergen heeft 0,5% recent overstroombaar gebied of 60 ha in 2019. Deze oppervlakte zal door de overstromingen in het voorjaar 2024 wel een deel groter zijn. Wetlandherstel zorgt ervoor dat verdroogde veengebieden van een koolstofbron opnieuw CO₂ kan opvangen. De regenwateropvangcapaciteit is aanzienlijk vergroot sinds in 2004 de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater van kracht werd die de aanleg van een hemelwaterput, infiltratievoorziening en/of buffervoorziening met vertraagde afvoer verplicht. In 2014 werden de voorwaarden in deze verordening strenger.

De gemeente Oudsbergen heeft een rioleringsgraad van 95,3 % en een zuiveringsgraad van 95,2 % in 2022.

De zuiveringsgraad is zeer relatief, gezien de vele overstorten bij hevige regenval. De graad van gescheiden waterafvoer (regenwaterafvoer) is ons niet bekend.

Waterverlies kunnen we voorts beperken door minder grondwaterwinning, minder drainage en meer aanvulling van het grondwater door te ontharden.

De waterbeschikbaarheid per inwoner in Vlaanderen is een van de laagste in Europa. De droge zomers van afgelopen jaren hebben hun sporen nagelaten op de grondwaterstanden.

Werk voorts aan en geef uitvoering aan het Hemelwater- en droogteplan van Oudsbergen.

Een hemelwater- en droogteplan met een integrale visie over waar en hoe we het hemelwater in een gebied zoveel mogelijk ter plaatse infiltreren of hergebruiken, bufferen en pas als laatste stap vertraagd afvoeren, draagt hiertoe bij. De Blue Deal stelt dat een gemeente na 2024 enkel nog toegang heeft tot water gerelateerde subsidies als zij beschikt over een voldoende ambitieus hemelwater- en droogteplan.

Het Hemelwater- en droogteplan biedt een gebiedsgerichte visie aan met een oplistings van adequate en maximaal brongerichte maatregelen en opportuniteiten om knelpunten en kansen op het gebied van wateroverlast en waterschaarste aan te pakken, vandaag en in de toekomst, waarbij een win-win beoogd wordt met klimaatadaptatie, leefomgevingskwaliteit, biodiversiteit, fijnmazige groenblauwe dooradering, circulair watergebruik, ...

Na uitvoering maakt dit het grondgebied robuuster voor de gevolgen van klimaatverandering en voor de negatieve effecten van verharding en verstedelijking en eventueel ook bijdragen aan oplossingen voor het verlies aan biodiversiteit, hitte-eilandeffect, ...

Ga voorts met:

- de verdere aanleg van gescheiden riolering
 - de verdere aanleg van infiltratiebermen, wadi's, verlaagde groenzones, bufferbekkens (o.a. bij de Abeek in Ellikom, Lietenbeek Industrierrein Opglabbeek), dempen van grachten in natuurgebieden, stuwen op kleinere waterlopen (o.a. op de Soerbeek en de Gielisbeek), aanleg van overstromingszones door verbreding en uitdieping (slotgracht Commanderiej Gruitrode), waterretentiezones (langs de Bosbeek),
 - hermeanderingsprojecten (Bosbeek)
 - voorts ondersteunen van het opvangen van regenwater voor huishoudelijk gebruik en gebruik in de tuin.
- Realiseer cfr. het Lokaal energie en klimaatpact 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie per inwoner realiseren tegen 2030.

Maak dit Hemelwater- en droogteplan meer bekend.

Het reduceren van wateroverlast, voornamelijk in de dorpskern van de deelgemeente Opglabbeek. ^ Het versterken van het blauwgroene netwerk van de Bosbeek en zijn zijbeken. ^ Het verminderen van de negatieve effecten van droogte op landbouw en natuurgebieden. ^ Het inzetten op vergroening en ontharding. ^ Het optimaal afkoppelen van de volledige gemeente Oudsbergen.

Werk aan een ecohydrologische studie van het militair domein met aandacht voor de verdroging van de broekvennen.

Ondersteun lokale initiatieven rond het ophouden van water.

Zorg mee voor het dempen van grachten die voor een overmatige ontwatering zorgen, maar behoudt die oppervlakte voor de uitbouw van ecologische infrastructuur (langgerekte poelen, bloemrijk graslandstroken), dit in samenspraak met Boeren natuur Vlaanderen, de wateringen, de Bodemkundige Dienst van België én de natuur- en de milieubeweging. Zorg voor meer overleg en een gedragen win-winoplossing. Het dempen van een 650 m lange zijgracht van de Heidelossing ter hoogte van de Middendijk in Wauberg had een mooi klimaat- én natuurproject kunnen worden en kan dat zeker nog worden.

Ondersteun het vasthouden van water in de bodem.

Sensibiliseer landbouwers mee voor een gezonde humusrijkere bodem. Die houdt meer water vast, heeft meer koolstof en dus CO₂-opslag, wat het klimaat, de landbouw én natuur ten goede komen.

Vergun geen vergunningsaanvragen voor opvullen of nivelleren van waterrijke laagtes.

De laatste laagtes worden opgevuld en genivelleerd voor "professionele landbouwactiviteiten, in het kader van verbeterd bodembeheer.

Herstel mee de versterking van de veenvallei van de Abeek.

Sta onvoorwaardelijk achter projecten voor het vernatten van de natuur en het herstel van veenmoerassen en blauwgraslanden, zoals het Europees veenproject LIFE Peat Pals, getrokken door Natuurpunt in de Abeek-, Dommelvallei en Veewei (2023-2028). Ondersteun mee het Wetlandproject van Natuurpunt in de Abeekvallei.

Beperk grondwaterwinning.

In de gemeente Oudsbergen zijn er 174 vergunde grondwaterwinningen voor een totaal van 1.904.000 m³/jaar of gemiddeld 10.941 m³/bedrijf/jaar (Bron: Omgevingsanalyse Provincies in cijfers).

Ga omzichtig om met het verlenen van omgevingsvergunningen voor grondwaterwinningen. Vergun enkel grondwaterwinningen waarbij duidelijk aangetoond wordt dat er geen negatieve effecten op de natuur (in habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden zich voordoet (positief advies van ANB).

Bekijk de aanvragen voor grondwaterwinning cumulatief met al de grondwaterwinningen binnen de 5-cm verlagingscontour van de aangevraagde grondwaterwinning.

Laat de effecten op de debieten, de (Europees beschermde) waterflora en -fauna nagaan van aangevraagde grondwaterwinningen op korte afstand van waterlopen.

Grondwaterwinning en ook beregning in natuur- en bosgebied (volgens het gewestplan) kunnen in principe niet vergund worden. Groengebieden zijn in beginsel bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu. Aanvragen zijn onverenigbaar met de gewestplanbestemming natuurgebied en moet daardoor in beginsel worden geweigerd in zoverre het opgepompte grondwater dient voor de beregning van percelen en dus landbouwactiviteiten in natuurgebied.

Treed op tegen onttrekking van water uit waterlopen.

In kleine, ecologisch zeer kwetsbare waterlopen zoals Abeek, Soerbeek, Bosbeek, Itterbeek en zijbeken is een permanent verbod op wateronttrekkingen van toepassing.

Monitor de waterbalans en de grondwaterkwaliteit in de gemeente.

Er wordt permanent en tijdelijk veel grondwater opgepompt en bovendien kan het regenwater te weinig infiltreren. Volg de grondwaterstanden op van de diverse meetpunten in de gemeente. Volg het Mestactieplan en de meetpunten op. Communiceer en sensibiliseer hier openlijk over. Het nitraatgehalte in het grondwater blijft bijzonder hoog.

TRANSITIE 3

NAAR EEN DUURZAAM RUIMTEGEBRUIK EN NIEUWE MANIER VAN LEVEN

Het ruimtebeslag, de ruimte die we in Vlaanderen innemen voor wonen, werken en infrastructuur is 33,3 % van het oppervlak. Het ruimtebeslag per inwoner bedraagt 848 m², waarvan verharding 359 m² in 2018.

Dat is het hoogste van Europa. Tegelijkertijd is het aandeel beschermde natuur het kleinst. En dat ruimtebeslag neemt elke dag nog met 5 ha toe in Vlaanderen.

Voor de gemeente Oudsbergen bedraagt in 2022 dit ruimtebeslag 20,8 % van de oppervlakte, wat per inwoner 1.015 m² ruimtebeslag geeft. Tussen 2013 en 2022 nam het ruimtebeslag met ca. 6,4 ha per jaar toe of met 2,7 m² per jaar per inwoner toe. Nog anders uitgedrukt: in dezelfde periode ging in Oudsbergen 175 m²/dag open ruimte verloren.

Van de oppervlakte van gemeente Oudsbergen is in 2022 9,2 % verhard of 452 m² verharding per inwoner. De verharding nam toe met ongeveer 4 ha per jaar of met 2 m² per jaar per inwoner tussen 2014 en 2022.

Dat groot ruimtebeslag en ook de verharding komt voornamelijk door onze verspreide bebouwingen en gebrek aan ruimtelijke ordening. Dat komt met grote maatschappelijke kosten: infrastructuur is 7 keer duurder dan in stadskernen. De helft van dat ruimtebeslag is verhard. Nochtans is een kwart van ons wegennet volgens het laatste Ruimterapport nutteloos. Ondanks de vele bebouwing in landelijk gebied heeft de helft van de Vlamingen geen toegang tot natuur op wandelafstand en woont 41% van de Vlamingen op een locatie die slecht scoort voor hittestress, terwijl het aantal hitegolfdagen zal toenemen van gemiddeld 4 naar 51 in 2050. Wonen met een kleiner ruimtebeslag én een hoog wooncomfort is prima mogelijk. Zowat elk ander Europees land toont het aan.

Voer een krachtig lokaal beleid rond natuur, open en bebouwde ruimte en klimaat.

Een groene en gezonde gemeente met voldoende open ruimte, draagt bij aan het welzijn van haar inwoners, maar geeft ook een boost aan de lokale economie en welvaart, met in Limburg én ook in Oudsbergen vooral de toeristische sector op voorsprong. Om onze gemeente leefbaar en onze infrastructuur betaalbaar te houden, moeten we de ruimtelijke voetafdruk per inwoner verlagen door bestaande kernen te versterken in plaats van telkens opnieuw open ruimte aan te snijden voor bebouwing.

Pak de grote leegstand aan van industriële bebouwing.

Zorg voor een 'klimaatreflex' bij de vergunningsaanvraag van elk ruimtelijk project (in de kern én daarbuiten): ga bij elk project na hoe natuur ingeschakeld kan worden als klimaatbuffer.

Geef het goede voorbeeld en richt de eigen instellingen en openbaar domein klimaatrobust in door het hergebruik van regenwater, de aanleg van parken en groenzones, minimaliseren van verharding, keuze voor waterdoorlatende materialen, inzetten op infiltratie, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, ...

Geef klimaatadaptatie een prominente plaats in het gemeentelijk klimaatplan en doe meer met het "Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie 2030" dat alle gemeenten in Limburg ondertekenden. Hiermee werd een engagement ingezet om tegen 2030 40 % minder CO₂ uit te stoten en maatregelen te nemen om onze samenleving veerkrachtiger te maken voor de gevolgen van de klimaatverandering.

Stimuleer vergroening van woonkernen tegen hitte-effect.

Ga een engagement aan om 2 m² (1 m² volgens het Lokaal Energie- en Klimaatpact) te ontharden per inwoner per jaar! Nu komt er 2 m² per jaar per inwoner bij.

Evalueer jaarlijks het netto ruimtebeslag en stel inspanningen erop af. Uiterlijk in 2040 moet dit herleid zijn tot nul.

Zorg voor meer en betere groene infrastructuur in de open ruimte.

Handhaaf wetten en regelgeving.

In een goed functionerende samenleving is het essentieel dat overheden wetten en regelgeving handhaven. Hou rekening met adviezen en bezwaren die te maken hebben met bezorgdheden over natuur, milieu en klimaat. Zoek naar win-win situaties.

Stel duidelijke en consistente wettelijke voorwaarden op bij de vergunningen. Door een robuust en rechtvaardig vergunningenbeleid zouden juridische procedures om effectieve toepassing van wettelijke voorwaarden eerder de uitzondering worden

Zorg voor regelmatige controles om te verzekeren dat vergunninghouders zich aan de vastgestelde voorwaarden houden.

Natuur en erfgoed zijn ook in Oudsbergen onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Onze landschappen zijn altijd cultuurlandschappen, ontstaan door de eeuwenlange interactie tussen mens en natuurlijke processen. Onze cultuurlandschappen vertellen zo het historisch verhaal van een regio. Onroerend erfgoed beschermen heeft vaak ook rechtstreeks effect op de natuur, cultuur en belevingswaarden in de gemeente. Dit is in Oudsbergen nog voldoende aanwezig om de al gedane inspanningen ter zake voorts te zetten.

De gemeente dient daarom het beleid rond onroerend erfgoed voorts uit te bouwen, aanvullend aan, in geval van opheffing van monumenten in tegenstelling tot dat van de Vlaamse overheid. Ze kan een erkenning krijgen als onroerenderfgoedgemeente. Door deze erkenning kan de gemeente zelf een aantal verantwoordelijkheden opnemen: onderbouwde beleidsvisie opmaken, vrijwilligerswerking ondersteunen, voorbeeldfunctie en consultatienetwerk uitbouwen en register bijhouden. Stimuleer de samenwerking tussen heemkundige kringen en de natuurbehoudsverenigingen.

De gemeente ziet toe op het behoud van onroerende erfgoedobjecten. Op het natuurlijk erfgoed, zoals houtkanten, oude bomen, zeldzame bomen zoals lepen of speciale bomen en op het bouwkundig erfgoed(cultuur) zoals de Kempische langgevelhoeve, kapellen, de eigenheid van een kerkdorp en het historisch dorpscentra. Interactie tussen natuur en erfgoed is in Oudsbergen een eeuwenoud gegeven. Extra zichtbaar in de structuur van de Abeek-, Bosbeek- en Itterbeekvallei. Deze interactie is volgens ons een perfecte basis voor opmaak van landschaps-en natuurbeheerplannen.

Zorg voor een gemeentelijke weginfrastructuur die rekening houdt met de natuur.

Het wegennetwerk is bijzonder nadelig voor migratie van fauna en dus voor het voortbestaan van die soorten! Zorg voor snelheidsbeperkingen, ook ten behoeve van fauna (amfibieën en zoogdieren).

Zorg dat ingenomen (delen van) buurtwegen en openbaar domein terug hun openbare functie krijgen en dienst kunnen doen als trage weg.

Geef aan trage wegen een invulling aan het ecologisch netwerk en het wandelnetwerk, zoals dat lopende is voor het openbaar domein en buurtweg 35 tussen het Klinkerpaadje en de Waterstraat in Meeuwen. Dit geldt zeker ook voor de andere delen van het openbaar domein - 21 ha in Oudsbergen - in aangegeven landbouwgebruik en een onbekend aantal ha in particulier gebruik.

Zorg voor de terug ingebruikname van gemeentewegen (zoals de gemeenteweg 89 en het Peerdervoetpad 111 tussen Meeuwen-centrum en de Dorpermolenstraat) en opname in het wandelnetwerk van de Abeekvallei.

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de gemeente Oudsbergen

Ondersteun een nieuwe doorsteek met plankenpad doorheen de Abeekvallei ter hoogte van de Duivelsbroeken in Meeuwen.

Werk mee aan een verbinding op langere termijn tussen het wandelnetwerk van de Abeekvallei en het wandelnetwerk van de Donderslag.

Ontmoedig het sluipverkeer en beperkt snelheden wat meer natuurbeleving, minder verstoring van het buitengebied en minder verkeersslachtoffers voor gevolg hebben.

Zorg voor behoud van de grazige wegbermen langs het wegennetwerk. Leg ze terug aan. Verbreding van wegen door aanleg kiezel- of steenslagbermen geeft aanleiding tot meer en sneller verkeer.

Voorzie speelnatuur op wandelafstand, buiten de kwetsbare natuurgebieden.

In Vlaanderen werden in 2019 37% minder buitenspelende kinderen geteld dan 10 jaar daarvoor. Buiten spelen in de natuur toont nochtans duidelijk positieve effecten op de motorische, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Ook het gezondheidseffect is groot.

Voorzie buitenklassen in en rond elke school. Er zijn in Oudsbergen nog voldoende speeltuinen/pleintjes waar bomen en ander groen kunnen aangeplant worden.

Voer een gepast mobiliteitsbeleid met focus op het openbaar vervoer, wandelen en fietsen.

Openbaar lokaal vervoer met

- o betere aansluiting op openbaar streekvervoer en landelijk vervoer
- o herwaarderen van buslijnen. Momenteel is het moeilijk om vanuit de achtergelegen gebieden de bus te nemen.

Stimuleer het gebruik van de fiets of wandelen door herstellen/uitbouwen van een netwerk van onverharde trage wegen

Verlaag het aantal voertuigen door

- o gebruik van de auto ontraden door geen extra parkeerplaatsen meer te vergunnen
- o autodelen stimuleren
- o dienstwagens van de gemeente deelbaar maken tijdens de weekends en vakantiedagen

TRANSITIE 4

NAAR EEN REGENERATIEVE LANDBOUW

45 % van Vlaanderen (619.806 ha in 2022) is in gebruik voor landbouw. In Oudsbergen is dat 44 % (5.166 ha) geregistreerd bij de VLM als cultuurgrond in 2022). Hiervan is 1368 ha in gebruik voor natuurbeheer, voornamelijk voor het beheer van het militair domein Schietveld Meeuwen-Helchteren.

Dat landschap lag ooit mee aan de basis van de grote diversiteit aan wilde planten en dieren, maar de huidige gangbare landbouw vormt een van de grootste bedreigingen voor natuur. De veehouderij in Vlaanderen (56% van het landbouwareaal) overschrijdt structureel de milieugebruiksruimte in Vlaanderen en legt door import van veevoeder beslag op nog eens 400.000 ha in het buitenland ten koste van habitats als het tropisch regenwoud die bijzonder belangrijk zijn om klimaatopwarming tegen te gaan.

De (grond)waterkwaliteit in Vlaanderen behoort tot de slechtste van Europa.

Van de 104 landbouwbedrijven met landbouwproductie in 2022 in Oudsbergen zijn er volgens de <https://landbouwcijfers.vlaanderen.be> 5 biologische bedrijven.

Ook voor de landbouwproductie zelf is het huidige model niet duurzaam: de bodemkwaliteit verslechtert, de natuurlijke bestuivers crashen.

Boer en boerennatuur verdienen een beter perspectief. We moeten een transitie durven maken naar een aangepaste voedselstrategie en naar een nieuw landbouwmodel dat duurzaam is voor de voedselproductie, voor de landbouwer, voor de volksgezondheid en voor het milieu en de natuur.

Realiseer mee een groenblauwe dooradering in het landbouwlandschap goed voor 10% van het areaal.

Naar analogie met de Europese Green Deal en de Farm to Fork-strategie dient Vlaanderen in te zetten op een groenblauw netwerk (biodiverse landschapselementen) en op niet-productieve gronden in het landbouwgebied. Dat is niet alleen noodzakelijk voor de boerenlandnatuur, maar kan ook helpen bij klimaatmitigatie (koolstofopslag), klimaatadaptatie (windschermen, koeling, ...) en functionele agrobiodiversiteit zoals wilde bestuivers, natuurlijke pestbestrijding en herstel van bodemleven. Hagen en houtkanten helpen bijvoorbeeld in de buffering van regenval en zijn effectieve maatregelen tegen erosie. Bepaal mee als gemeente welke natuur (ook welke kleine landschapselementen) nood heeft (hebben) aan herstel, vergelijk de toestand van de natuur met de toestand enkele decennia geleden. Veel insecten-, amfibieën-, reptielen-, vogel- en zoogdierenpopulaties zijn achteruitgegaan. De oppervlakte van hun leefgebieden is sterk verminderd.

Voor Oudsbergen worden volgende elementen aangehaald in het Ruimtepact 2040 Limburg met betrekking tot groenblauwe verbindingen: De internationale ecologische corridor Eifel/Ardennen - Kempen/Noord-Brabant, die onder andere door Oudsbergen passeert, kan verder ontwikkeld worden als een groenblauwe ader. De vallei van de Gielisbeek deels gelegen in Oudsbergen, behoren tot het basis groenblauwe dooraderingsnet geformuleerd in het Ruimtepact 2040.

Bouw mee aan korteketenprojecten met natuurherstel als voorwaarde.

Veel landbouwers willen wel duurzamer produceren, maar aan de huidige winstmarges op hun producten lukt dat niet. Een van de sleutels om duurzame voedselproductie mogelijk te maken is de beprijzing en één mogelijkheid om daar verbetering in te brengen is inzetten op korte keten. Niet alle spelers apart, maar samen:

Memorandum 2024 Natuurpunt voor de gemeente Oudsbergen

landbouwers, supermarkten, steden en natuurorganisaties kunnen samenwerken om zo'n model mogelijk te maken waarin de landbouwer een eerlijke prijs krijgt en de landbouwnatuur heropleeft. Met zijn hoge bevolkingsdichtheid leent Vlaanderen zich uitstekend tot dergelijke korte ketenprojecten waarin de bewoner weer voeling krijgt met de bron van zijn voedsel. Agro-ecologische vormen van landbouw zorgen bovendien voor extra natuur- en landschapsbeleving voor de burger die recreatie in de nabije omgeving de laatste jaren herontdekt.

Zet publieke landbouwgronden (gemeente, OCMW) in als beleidsinstrument voor grondgebonden, natuurvriendelijke landbouw.

De gemeente Oudsbergen en het OCMW hebben landbouwgronden in eigendom die een strategische ligging hebben. Die terreinen kunnen de vraag naar voedselproductie op een bredere manier invullen dan vandaag.

TRANSITIE 5

NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Een gezonde lucht, bodem en water is voor iedereen én voor de natuur een basisrecht en moet opnieuw de norm worden. Dat al onze activiteiten plaatsvinden binnen de draagkracht en grenzen van de planeet, binnen de milieugebruiksruimte, moet vanzelfsprekend worden. We gaan voor 100% milieukwaliteit.

We moeten naar een circulaire samenleving en economie: we lozen niets in de omgeving waarvan niet met zekerheid aangetoond is dat het onschadelijk is of natuurlijk afbreekbaar (voorzorgsprincipe, no proof – no market). Eindige grondstoffen worden niet uitgeput, maar gerecycleerd en de druk op het milieu door afvalstromen wordt geëlimineerd door reststoffen opnieuw in te zetten. Cycli in landbouw, industrie en economie worden gesloten. Dat veronderstelt een breuk met het verleden en een doortastend en coherent beleid op vlak van onder andere de aanpak van de klimaatcrisis, landbouw en industrie. Alleen zo kunnen we vermijden dat we ons van crisis naar crisis voortslepen en de boot van de innovatie missen.

Voorzie financiële of logistieke steun bij afbraak van illegale bouwwerken in natuur.

Natuurpunt zet veel vrijwilligers in om illegale bouwsels af te breken, (bouw)afval selectief op te ruimen, verwijderen van afsluitingen en poorten, afschuiven van oevers, verwijderen van exoten in natuurgebieden. Het afvoeren van de materialen kost echter veel geld. Hier kan de gemeente Oudsbergen logistiek of financieel in tussenkomen.

Stimuleer plaatselijke initiatieven voor herbruik.

Stimuleer voorts de werking van de Kringloopwinkel, Compostmeesters, Tuinrangers, Repair-café, tweedehandswinkels, materiaaluitwisseling, garageverkoop, weggeefmarkten, ...

Beperk mee het zwerfvuil en het sluikestorten.

Beperk voorts het zwerfvuil en sluikestorten drastisch door optreden en handhaving: het Vlaams gemiddelde van zwerfvuil in 2021 bedroeg 2,73 kg/inwoner, dat van sluikestorten 4,3 kg/inwoner.

De natuur is geen groenstort. Onooglijk veel groenafval wordt in natuur- en bosgebieden gestort, dikwijls gewoon via de tuin over de draad of aan de andere kant van de weg. Dit geeft aanleiding tot verdwijnen van inheemse kruidvegetatie en bodemfauna, inbrengen van vele invasieve exoten, stikstofaanrijking, verruiging (netels en bramen), ...

Op gemeentelijk niveau kunnen de regelmatige opruimacties (Limburg.net) en de campagne Mooimakers helpen als daar ook meer sensibilisatie rond gebeurt, al moet het probleem op hoger niveau structureel aangepakt worden.

Hou de gegevens over de opgeruimde hoeveelheid zwerfvuil en sluikestorten bij en communiceer hierrond.

Van woord naar daad: een ernstig budget

Voeg na de verkiezingen meteen de daad bij het woord door als eerste stap in de begroting voor de nodige middelen te zorgen om de vijf noodzakelijke transities te realiseren.

Ambitieuze doelen zijn nodig om de biodiversiteitscrisis en klimaatcrisis in verhouding tot hun ernst en urgentie aan te pakken, maar dan zijn ook navenante budgetten nodig om ze te realiseren én moeten schadelijke subsidies een halt toegeroepen worden. De Europese Unie besloot al om vanaf 2026 10% van de jaarlijkse uitgaven te besteden aan biodiversiteitsherstel en om voor alle financiering het 'do no harm'-principe in te voeren. Daarmee toont de EU de ernst van de crisis aan en de wil om ze aan te pakken.

We verwachten van onze binnenlandse overheden, ook van de gemeente Oudsbergen, dat ze dat voorbeeld volgen. Bestem ook in de eigen begroting een substantieel aandeel voor natuurherstel. Zo kunnen we van 2020-2030 echt het decennium van ecosysteemherstel maken en de negatieve natuur- en klimaatcurves ombuigen in de goede richting.

Naar een gemeente Oudsbergen in harmonie met de natuur en zijn omgeving. Naar een gemeente Oudsbergen met natuur in het hart.

Let's bend the curve!

Buig het verlies aan biodiversiteit om!

Bronnen en handige links

www.natuurpunt.be/pagina/verkiezingen-2024-0 (Verkiezingsmemorandum Vlaanderen, Natuurpunt vzw)
Verkiezingsmemorandum Limburg, Natuurpunt Limburg vzw

<https://www.oudsbergen.be/dierenactieplan>
<https://www.oudsbergen.be/klimaatplan>
<https://www.oudsbergen.be/hemelwater-en-droogteplan>

www.springzaad.be (Meer ruimte voor natuur en kinderen)
www.pimpjespeelplaats.be
groenepioniers.be/info/ (invasieve exoten)
www.rlkm.be (Regionaal landschap Kempen en Maasland)
www.abEEK.be (website Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode en Oudsbergen)
www.natuurpuntlimburg.be

www.provinciaalnatuurcentrum.be/gemeentelijke-natuurrapporten-2018
www.provinciaalnatuurcentrum.be/natuurverbindingenrapporten-2023
www.natura2000.vlaanderen.be
www.natuurenbos.be/SBP (soortbeschermingsprogramma's)
www.provincies.incijfers.be/databank (Rapport Ruimtegebruik en Rapport Klimaatadaptatie Oudsbergen)
www.geopunt.be
<https://www.zonderisgezonder.be/openbare-diensten/gebruiksgegevens-steden-en-gemeenten>
Vlaamse Milieumaatschappij (2022), Duurzaam gebruik van pesticiden - 2021

Natuurpunt Opglabbeek

Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode & Peer